

Autoriteit
Consument & Markt

Klankbordgroepbijeenkomst

12 oktober 2020

Markten goed laten werken voor mensen en bedrijven

Agenda

- Opening
- Start-GAW en afschrijvingsklif
- PV elektriciteit
- Inkoopkosten TenneT RNB's
- WACC

Opening (I)

- Spelregels voor deze KBG-bijeenkomst op afstand
  - Microfoon van telefoon op 'mute' zetten i.v.m. achtergrondlawaai en 'rondzingen'
  - Deelnemers spreken alleen nadat zij het woord hebben gekregen van de voorzitter
  - De chat gebruiken om:
    - Het woord te vragen
    - Te voegen bij eerder gemaakte statements
  - De chat niet gebruiken om:
    - Vragen te stellen en/of statements te maken

Opening (II)

Overzicht onderwerpen KBG-bijeenkomsten REG2022 vanaf september t/m december 2020

KBG 19	KBG 20	KBG 21	KBG 22	KBG 23	KBG 24
12.10.2020	26.10.2020	16.11.2020	19.11.2020	30.11.2020	14.12.2020
Start-GAW en Afschrijvingsklif (RNB's)	Nacalculaties TenneT en RNB's	Toepassing benchmark (TenneT)	SO groen gas invoeding (RNB's)	Frontier shift Net op Zee (TenneT)	Update WACC (RNB's en TenneT)
Productiviteitsverandering (RNB-E)	Methode systeemtaken (TenneT)	Uitwerking schatting kapitaalkosten (TenneT)	Reguleringsmethode RNB's 'HOGAN'	WACC – Energietransitie (RNB's en TenneT)	OPEX Net op Zee (TenneT)
Inkoopkosten transport (RNB's)					
Update WACC (RNB's en TenneT)					

NB: deze lijst kan nog worden aangevuld met andere onderwerpen. Ook kunnen onderwerpen nog verschuiven.

Agenda

- Opening
- **Start-GAW en afschrijvingsklif**
- PV elektriciteit
- Inkoopkosten TenneT RNB's
- WACC

Ontstaan start-GAW en de afschrijvingsklif

- Start-GAW
  - Bij de start van de regulering van de RNB's is er voor gekozen om de investeringen die zijn gedaan vóór een bepaald jaar samen te voegen tot één start start-GAW per netbeheerder en een bijbehorende uniforme afschrijvingstermijn.
- Afschrijvingsklif
  - Doordat er één uniforme afschrijvingstermijn voor de start-GAW per netbeheerder is bepaald is er sprake van een afschrijvingsklif wanneer deze uniforme afschrijvingstermijn verstrijkt.
- Methode houdt hier geen rekening mee:
  - Ongewijzigde voortzetting huidige methode leidt tot overschatting efficiënte kosten.
  - De PV-meting wordt verstoord door start-GAW.

Uitgangspunten start-GAW

- Start-GAW is een modelmatige benadering van de werkelijke opbouw van de activawaarde vóór het moment van reguleren.
- Wanneer de start-GAW is afgeschreven en dit tot uiting is gekomen in de X-factor en tarievenbesluiten betekent dit dat de netbeheerder een volledige vergoeding heeft ontvangen voor de efficiënte kosten die samenhangen met de activa die deel uitmaken van de start-GAW.

Reflectie regionale netbeheerders (KBG-bijeenkomst van 25 mei jl.)

- De RNB's geven aan:
  - Te voorzien dat zij in de komende periode te weinig inkomsten zullen ontvangen in verband met stijgende investeringen. De afschrijvingsklif speelt hierbij een rol.
  - Dat het plausibel is om de wegvallende kosten te vertalen naar een verlaging van de toegestane inkomsten.
  - Een oplossingsrichting te voorzien waarbij de afschrijvingsklif op een neutrale wijze wordt verwerkt in de productiviteitsverandering.

Bron: presentatie netbeheerders "Aansluiten bij een nieuwe realiteit – Presentatie Netbeheer Nederland".

Voorlopige conclusie van de ACM

- RNB's hebben een volledige vergoeding ontvangen voor de afschrijvingen van de start-GAW ten tijde van de afschrijvingsklif. De totale sectorkosten voor de maatstaf moeten daarom gecorrigeerd worden om een dubbele vergoeding te voorkomen.
- Timing afschrijvingsklif bepaalt benodigde correctie:
  1. Wanneer de afschrijvingsklif plaatsvindt in één van de peiljaren, vindt een correctie plaats. Dit zal het geval zijn voor de afschrijvingsklif van RENDO (2019).
  2. Wanneer de afschrijvingsklif plaatsvindt gedurende de periode, worden de begin- of eindinkomsten hierop aangepast.

Invulling correctie

1. Indien de afschrijvingsklif van een RNB plaatsvindt in de peiljaren is de ACM voornemens dit te corrigeren. De gegevens betreffende de start-GAW van deze RNB worden niet meegenomen in de maatstafkosten, omdat de kosten al volledig vergoed zijn.
2. Indien de afschrijvingsklif plaatsvindt gedurende de periode is de ACM voornemens om het deel van de efficiënte kosten dat ziet op de wegvallende start-GAW per jaar te bepalen en een correctie uit te voeren op de begin- of eindinkomsten voor de wegvallende start-GAW. Op deze manier krijgen de RNB's niet meer en niet minder vergoed dan de kosten van de start-GAW.

➤ *Kunnen de KBG-leden zich hierin vinden?*

Agenda

- Opening
- Start GAW en afschrijvingsklif RNB's
- **PV elektriciteit**
- Inkoopkosten TenneT RNB's
- WACC

Productiviteitsverandering RNB's

- Bevat meer dan alleen dynamische efficiëntie
  - Schatting van jaarlijkse efficiëntiewinst voor efficiënte netbeheerder gedurende reguleringsperiode
  - Meenemen van technologische vooruitgang en lagere inkoopkosten netbeheerders, zodat deze gedurende de reguleringsperiode worden doorgegeven aan de afnemers
  - Gebruik van historische data van netbeheerders zelf (endogene data) → bijzondere omstandigheden in sector maken deel uit van PV-meting
  - Berekend op basis van 'Real Unit Total Cost' methode
  - Ongewogen meetkundig gemiddelde over langere periode aan jaarlijkse veranderingen in kosten per eenheid output

Uitgangspunten meting en toepassing PV

- PV-meting afhankelijk van PV-toepassing
    - Doel is een nauwkeurige en representatieve berekening van jaarlijkse verandering van verhouding tussen kosten en output
  - Uitgangspunt voor toepassing is 'ja, tenzij' principe
    - PV is goede indicator van hoeveel efficiënter netbeheerder is geworden
    - Daarom veronderstelt de ACM dat PV geldt voor alle kosten van RNB, ook kosten die geen onderdeel vormen van PV-meting
    - Wanneer er een duidelijke reden is om de PV op bepaalde kosten niet toe te passen, wordt daarvan afgeweken (bijvoorbeeld lokale heffingen)
- NB: vandaag behandelen wij alleen de PV voor elektriciteit. Voor gas dienen eerst andere reguleringskeuzes gemaakt te worden die de PV-toepassing beïnvloeden en daarmee mogelijk ook de PV-meting.

Onderwerpen PV elektriciteit

Inventarisatie van onderwerpen die spelen voor de toepassing en/of meting van de PV elektriciteit:

- Aantal meetjaren en weging van meetjaren
- Groei DCO
- Start-GAW en afschrijvingsklif

➤ *Zien de KBG-leden nog andere onderwerpen die betrekking hebben op de toepassing dan wel meting van de PV elektriciteit voor de komende reguleringsperiode?*

Aantal meetjaren en weging meetjaren

Aantal meetjaren

- Status quo: startpunt PV-meting elektriciteit vanaf 2005
- Uitgangspunt o.b.v. CEPA onderzoek (2013): meetperiode van ca. 20 jaar is robuust

Weging van meetjaren

- Ongewogen meetkundig gemiddelde

Voornemen van de ACM

- Startpunt meetperiode en weging meetjaren blijft ongewijzigd

➤ *Wat vinden de KBG-leden van dit voornemen?*

Kosten volgen op korte termijn vaak een trend, maar op langere termijn een meer cyclisch of gematigd patroon. Een langere meetperiode houdt rekening met deze patronen. CEPA (2013) adviseerde de ACM om nieuwe meetjaren toe te voegen tot aan een totaal van ongeveer 20 jaar. De ACM ziet geen aanleiding om hiervan af te wijken en stelt daarom voor om de meetperiode met 5 jaar te verlengen. Daarmee bevat de meetperiode voor de PV elektriciteit 16 jaar.

Groei DCO

Status quo

- Invoedingsvolumes vormen géén onderdeel van SO voor PV-meting
→ PV bevat schatting van groei in invoeding en de kosten die daarmee samenhangen.
- Voornemen van de ACM is om invoedingsvolumes gedurende reguleringsperiode na te calculeren
→ Toepassen huidige PV zou dan leiden tot dubbele vergoeding van kosten als gevolg van groei in DCO. De PV-meting moet daarom in lijn worden gebracht met de PV-toepassing.

Voornemen van de ACM

- Opnemen van historische invoedingsvolumes in de SO voor de PV-meting.

➤ *Wat vinden de KBG-leden van dit voorstel?*

Start-GAW en afschrijvingsklif

PV toepassing

- De toepassing van de PV wordt verstoord wanneer de afschrijvingsklif plaatsvindt gedurende de reguleringsperiode (onderschatting) of tijdens de peiljaren (overschatting).

PV meting

- Vanwege de verandering in de kostenontwikkeling door de afschrijvingsklif is het niet mogelijk om de PV op een gelijke manier te blijven meten.

Start-GAW en afschrijvingsklif

- De ACM onderzoekt hoe zij het effect van de afschrijvingsklif in de meetjaren van de PV kan corrigeren.
  - Onderwerp expertmeeting van 13 oktober a.s.

Agenda

- Opening
- Start GAW en afschrijvingsklif
- PV elektriciteit
- **Inkoopkosten TenneT RNB's**
- WACC

Inkoopkosten transport

- De regionale netbeheerders elektriciteit maken kosten voor inkoop van transport bij bovenliggende RNB's en TenneT
- Specifieke wettelijke bepaling t.a.v. inkoopkosten transport
  - Inkoopkosten transport mogen niet worden betrokken in de toepassing van de wettelijke formule
  - Het verschil tussen de ingeschatte kosten en de gerealiseerde kosten moet worden verrekend in een volgend jaar

De ACM schat de inkoopkosten transport in op grond van artikel 41b, tweede lid, van de E-wet:

De geschatte kosten die een netbeheerder voor de uitvoering van de taken genoemd in [artikel 16, eerste en tweede lid](#), bij een andere netbeheerder in rekening zal brengen, worden zonder toepassing van de formule, bedoeld in het eerste lid, onder d, toegevoegd aan de totale inkomsten uit de tarieven van deze andere netbeheerder. Het verschil tussen de geschatte en gerealiseerde kosten wordt betrokken bij de vaststelling van de totale inkomsten uit de tarieven van de andere netbeheerder in een volgend jaar.

Inkoopkosten transport - Tarievenproces

- De daadwerkelijke inkoopkosten transport van RNB's bij TenneT zijn in 2020 fors gestegen
- De ACM heeft bij het vaststellen van de tarieven van TenneT voor 2020 twee middelen ingezet om de tariefschommelingen te beperken:
  - er is een bedrag van € 100 miljoen extra aan veilingmiddelen ingezet;
  - een nacalculatie die de inkomsten van TenneT verder zou verhogen is doorgeschoven naar 2021.
- Bij het vaststellen van de tarieven 2021 is de schatting van de inkoopkosten transport herzien vanwege uitzonderlijke omstandigheden

Inkoopkosten transport - Bestaande methode

X-factorbesluit

- Hoogte inkoopkosten transport in begininkomstenjaar wordt geschat
- Schatting op basis van gemiddelde kosten in peiljaren, met toepassing van cpi
- Werkwijze
  1. Inkoopkosten transport worden betrokken in de maatstaf ten behoeve van vergelijkbaarheid
  2. Inkoopkosten transport worden uit de kostenbasis verwijderd, zodat de wettelijke formule hierop niet wordt toegepast
  3. Inkoopkosten transport worden niet meegenomen in de productiviteitsverandering
  4. Geschatte inkoopkosten transport wordt als extra tariefruimte beschikbaar gesteld bovenop de totale jaarlijkse inkomsten

Het betrekken van de inkoopkosten transport binnen de maatstaf is nodig voor de vergelijkbaarheid van de netbeheerders om zo rekening te houden met de beheerde netvlakken van de netbeheerder. Sommige netbeheerders kennen hogere netvlakken (bijvoorbeeld TS) dan andere netbeheerders. Doordat deze netbeheerders relatief meer netvlakken in eigen beheer hebben, zullen doorgaans de inkoopkosten transport relatief lager zijn en de eigen beheerskosten hoger dan bij netbeheerders zonder deze hogere netvlakken. Wanneer inkoopkosten transport niet bij de bepaling van de efficiënte kosten voor de maatstaf worden betrokken, zou daardoor een ongelijke situatie ontstaan. Dit onderdeel van de bestaande methode blijft om die reden behouden.

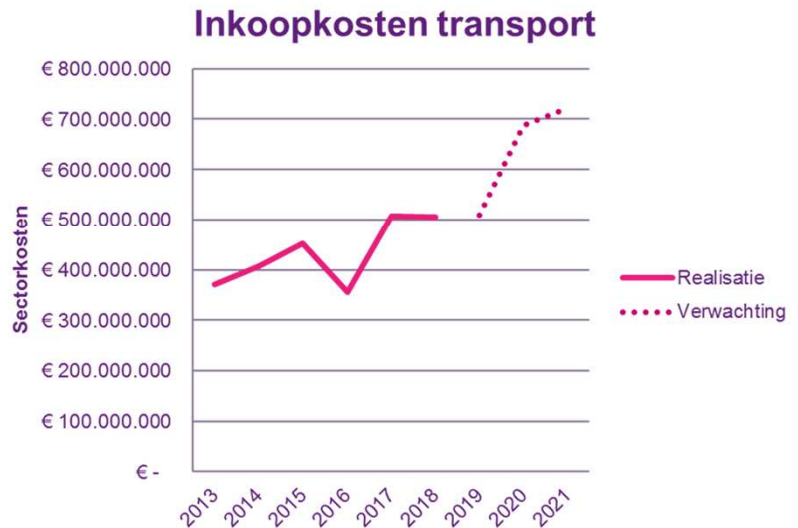
Inkoopkosten transport - Bestaande methode

Tarievenbesluit

- De schatting van de inkoopkosten transport in het begininkomstenjaar wordt in de TI-berekening geïndexeerd naar het desbetreffende jaar en toegevoegd aan de toegestane inkomsten.
- In jaar t worden de gerealiseerde kosten $t-2$ volledig nagecalculeerd

Inkoopkosten transport – Ontwikkelingen

- Ten tijde van het methodebesluit 2017-2021 waren inkoopkosten transport goed te schatten
- De laatste jaren zijn de inkoopkosten sterk gestegen

In de grafiek zijn de door de regionale netbeheerders elektriciteit in de reguleringsdata opgegeven Inkoopkosten transport weergegeven. Deze kosten representeren zowel de inkoopkosten bij bovenliggende RNB's als bij TenneT. De inkoopkosten transport voor 2020 en 2021 zijn enkel ter indicatie opgenomen en geschat op basis van (voorlopige) tarieven van TenneT en het gemiddelde van de volumes voor inkoopkosten transport in de peiljaren van het voorgaande methodebesluit.

Inkoopkosten transport – Waar schatten?

- Inkoopkosten Transport mogen niet worden betrokken in de toepassing van de wettelijke formule
  - Schatten in tarievenbesluit i.p.v. X-factorbesluit is daarom mogelijk
    - Met als voordelen een betere schatting en kleinere nacalculaties
    - Schatten in tarievenbesluit heeft de voorkeur van de ACM
- *Wat vinden de KBG-leden van het verplaatsen van de schatting naar het tarievenbesluit?*

De inkoopkosten transport zijn in de meest recente jaren sterk gestegen. Zoals toegelicht op slide 4 mogen de inkoopkosten transport niet worden betrokken in de toepassing van de wettelijke formule. Om deze reden is het voor de inkoopkosten transport een optie om de kosten voor jaar t te schatten in de Tarievenbesluiten en dus in de berekening van de totale inkomsten behorende bij jaar t . Dit heeft als voordeel dat de schatting gebaseerd kan worden op recentere informatie en daarmee naar verwachting tot een betere schatting leidt. Als gevolg daarvan zijn nacalculaties naar verwachting kleiner.

Inkoopkosten transport – Beschikbaarheid gegevens

- De inkoopkosten transport bestaan uit volumes, door de ACM vastgestelde tarieven en maatwerk tarieven voor PAV
  - In de RD worden zowel de volumes als tarieven opgegeven per tariefcategorie
- Op moment van berekening totale inkomsten:
  - Is het voorlopige tarievenvoorstel TenneT jaar t bekend (excl. PAV)
  - Zijn tarieven RNB's en TenneT van jaar $t-1$ bekend
  - Zijn totale kosten jaar $t-2$ bekend
  - Zijn volumes van jaar $t-2$ bekend

De ACM baseert in huidige methode de schatting van inkoopkosten transport op het totaal aan kosten dat in de peiljaren is opgegeven in de RD.

Als de ACM zou overgaan op een schatting in het tarievenbesluit, kan zij meer recente gegevens gebruiken voor de schatting. Voor de verschillende onderdelen waarop de ACM de schatting zou kunnen baseren geldt dat deze op een ander moment beschikbaar zijn. In het tarievenproces 2021 is een voorlopig tarievenvoorstel van TenneT als basis gebruikt voor de inkoopkosten transport. Dit is geen optie voor inkoopkosten bij bovenliggende RNB's. Daarnaast is de vraag of TenneT bereid is om elk jaar een voorlopig tarievenvoorstel in te dienen.

Inkoopkosten transport – Opties

De ACM heeft drie opties voor een schatting in het tarievenbesluit overwogen:

1. Totale kosten in jaar $t-2$ zoals door RNB opgegeven in de RD
2. Volumes op basis van peiljaren i.c.m. tarieven TenneT en RNB jaar $t-1$
3. Methode zoals gehanteerd bij tarieven 2021: schatting voor jaar t gebaseerd op een voorlopig tarievenvoorstel van TenneT voor jaar t en de andere onderdelen gebaseerd op het gemiddelde van de peiljaren

De ACM baseert in de huidige methode de schatting van inkoopkosten transport op het gemiddelde van de kosten in de peiljaren. Gesplitst voor inkoopkosten bij bovenliggende RNB's en inkoopkosten bij TenneT.

Als de ACM zou overgaan op een schatting in het tarievenbesluit, kan zij meer recente gegevens gebruiken voor de schatting. Er zijn hiervoor een aantal verschillende mogelijkheden:

Optie 1: Op het moment van het opstellen van de berekening van de totale inkomsten in jaar t (bijvoorbeeld 2024) zijn de totale kosten van jaar $t-2$ (in dat geval 2022) bekend. Vanwege de volledige en individuele nacalculatie van inkoopkosten transport, zou de ACM de schatting enkel op dit jaar kunnen baseren.

Optie 2: Op het moment van het opstellen van de berekening van de totale inkomsten in jaar t (bijvoorbeeld 2024) zijn de tarieven van jaar $t-1$ bekend (bijvoorbeeld 2023). De schatting zou vorm gegeven kunnen worden op basis van de volumes in de peiljaren in combinatie met de vastgestelde tarieven van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de schatting ziet.

Optie 3: De laatste optie die de ACM ziet, is de methode zoals gehanteerd in het bepalen van de toegestane inkomsten voor 2021. Hierbij wordt de schatting voor jaar t gebaseerd op een voorlopig tarievenvoorstel van TenneT voor jaar t en de andere onderdelen gebaseerd op het gemiddelde van de peiljaren. De andere onderdelen

bestaan uit de totale kosten van inkoop bij bovenliggende RNB's, de volumes inkoop van de RNB's bij TenneT en de kosten van maatwerkdeel van de RNB's bij TenneT.

Inkoopkosten transport – Optie 1 $t-2$

Eenvoudig
Meest recente volumes

Dubbel effect
Niet meest recente tarieven
Volumes peiljaren goede schatter

Voorlopige conclusie van de ACM: geen wenselijke optie vanwege het dubbele effect dat ontstaat doordat de schatting gebaseerd wordt op het zelfde jaar als waarover de nacalculatie plaatsvindt

Optie 1 $t-2$: Op het moment van het opstellen van de berekening van de totale inkomsten in jaar t (bijvoorbeeld 2024) zijn de totale kosten van jaar $t-2$ (in dat geval 2022) bekend. Vanwege de volledige en individuele nacalculatie van inkoopkosten transport, zou de ACM de schatting enkel op dit jaar kunnen baseren.

- De voordelen zijn dat de meest recente volumes worden meegenomen en deze optie makkelijk te implementeren is.
- Het grootste nadeel is dat een sterke stijging in inkomsten in jaar $t-2$ (2022) pas twee jaar later tot een aangepaste schatting leidt voor jaar t . In datzelfde jaar wordt ook het verschil tussen de nacalculatie over jaar $t-2$ uitgevoerd, waardoor een dubbel effect ontstaat met in potentie een sterke tariefschok als gevolg. Daarnaast heeft de ACM geen aanleiding om aan te nemen dat de volumecomponent niet goed te schatten is op basis van de peiljaren en is het dus onzeker of de volumes van het ene meest recente jaar aan beschikbare gegevens tot een betere schatting leidt.

Inkoopkosten transport – Optie 2 $t-1$

Schatting sluit sneller aan op daadwerkelijke kosten
Geen dubbel effect
Kleinere nacalculaties
Toepasbaar op inkoopkosten bij zowel TenneT als bovenliggende RNB

Geen informatie over jaar t
Door schatting op één jaar te baseren kan deze fluctueren

Voorlopige conclusie van de ACM: Voorkeursoptie vanwege substantiële verbetering van de schatting van inkoopkosten transport gedurende de reguleringsperiode en toepasbaarheid bij zowel inkoopkosten bij TenneT als bij bovenliggende RNB.

Optie 2 $t-1$: Op het moment van het opstellen van de berekening van de totale inkomsten in jaar t (bijvoorbeeld 2024) zijn de tarieven van jaar $t-1$ bekend (bijvoorbeeld 2023). De schatting zou vorm gegeven kunnen worden op basis van de volumes in de peiljaren in combinatie met de vastgestelde tarieven van het jaar voorafgaand aan het jaar waarop de schatting ziet.

- Deze optie heeft als voordeel dat de schatting van inkoopkosten transport sneller aansluit op de daadwerkelijke kosten. Specifiek in het geval van inkoopkosten transport is dit een voordeel omdat de daadwerkelijke kosten worden vergoed. Daarnaast wordt de schatting voor jaar t en de nacalculatie over jaar $t-2$ niet gebaseerd op hetzelfde jaar. Over het algemeen is hierbij sprake van kleinere nacalculaties, omdat de schatting gedurende de reguleringsperiode wordt aangepast.
- Het nadeel van deze optie is dat er geen informatie over jaar t wordt gebruikt en dat de schatting gedurende de reguleringsperiode meer fluctueert omdat deze elk jaar wordt aangepast en is gebaseerd op één jaar.

Inkoopkosten transport – Optie 3 *t*

Beste schatting voor inkoopkosten bij TenneT

Vergt elk jaar additioneel tarievenvoorstel TenneT
Compliceert tarievenproces
Geen aanpassing voor schatting inkoopkosten bovenliggende RNB

Voorlopige conclusie van de ACM: Geen voorkeursoptie vanwege uitvoerbaarheid en toepasbaarheid schatting inkoopkosten transport bij bovenliggende RNB's

Optie 3 *t*: De laatste optie die de ACM ziet is de methode zoals gehanteerd in het bepalen van de toegestane inkomsten voor 2021. Hierbij wordt de schatting voor jaar *t* gebaseerd op een voorlopig tarievenvoorstel van TenneT voor jaar *t* en de andere onderdelen gebaseerd op het gemiddelde van de peiljaren. De andere onderdelen bestaan uit de totale kosten van inkoop bij bovenliggende RNB's, de volumes inkoop van de RNB's bij TenneT en de kosten van maatwerkdeel van de RNB's bij TenneT.

- In de context van inkoopkosten transport is het voordeel van deze optie dat informatie over de daadwerkelijke kosten (of eigenlijk tarieven) in dat jaar gebruikt kunnen worden voor de schatting. Deze optie leidt, in het geval vooral de tarieven fluctueren en niet de volumes, dus tot de beste schatting.
- De nadelen van deze optie zijn dat de implementatie complexer is en het vanwege de timing elk jaar een additionaal tarievenvoorstel van TenneT vraagt. Daarnaast wordt de schatting van inkoopkosten transport bij een bovenliggende RNB niet gewijzigd.

Inkoopkosten transport – Opties

- Zien de KBG-leden andere opties?
- Zien de KBG-leden andere voor- en nadelen bij genoemde opties?
- Welke optie heeft de voorkeur van de KBG-leden?

Agenda

- Opening
- Start GAW en afschrijvingsklif
- PV elektriciteit
- Inkoopkosten TenneT RNB's
- WACC

WACC

- Planning
- Trapjesmodel Net op Zee
- Nominaal vs. reëel stelsel voor elektriciteit

WACC - planning

- Onderzoek energietransitie
  - Brattle is met dit onderzoek gestart
  - Resultaten worden 30 november a.s. in de KBG-bijeenkomst besproken
- WACC-rapport
  - Peildatum 31 december 2020
  - Rapport gereed medio februari 2021

WACC - trapjesmodel Net op Zee (1)

- Bij de WACC bestaand vermogen wordt de kostenvoet vreemd vermogen bepaald op basis van het trapjesmodel
- Intentie is om in de regulering bij net op zee vanaf 2027 het tienjarige trapjesmodel te gebruiken
- Maar nu lijkt dit niet goed te passen bij start Net op Zee
  - In 2022 (eerste jaar reguleringsperiode) is oudste trapje van 2013
  - Netbeheerder van net op zee bestaat pas sinds 2016
  - Ook pas vanaf 2015/6 investeringsuitgaven

Bij de WACC bestaand vermogen hanteert de ACM het trapjesmodel voor de kostenvoet vreemd vermogen. Hiermee houdt de ACM rekening met leningen die in het verleden zijn afgesloten en doorlopen in de toekomst. De ACM veronderstelt dat het deel van het bestaand vermogen (dat de ACM gedefinieerd heeft als de GAW) dat met de vreemd vermogen gefinancierd is (dus gearing x GAW) is gefinancierd met tien leningen die in de afgelopen tien jaar zijn aangegaan (tien jaarlagen). Deze leningen hebben een looptijd van tien jaar, en ieder jaar moet dus één jaarlaag geherfinancierd worden.

In het huidige methodebesluit 2017-2021 was bij Net op Zee nog geen sprake van bestaande vermogen, doordat er op het peilmoment (ultimo 2015) nog geen activa in gebruik waren genomen (de eerste activa zijn pas in 2019 in gebruik genomen). Daarom is in het methodebesluit 2017-2021 geen besluit opgenomen over de toepassing van de WACC bestaand vermogen.

Intentie van de ACM is om bij Net op Zee in het hiernavolgende methodebesluit het tienjarige trapjesmodel te gebruiken.

Maar in de huidige situatie lijkt toepassing van het tienjarig trapjesmodel voor het Net op Zee niet goed passen. In het eerste reguleringsjaar 2022 dateert de oudste jaarlaag dan uit 2013. Toen bestond de netbeheerder op zee echter nog niet en werden er ook nog geen investeringen gedaan voor het net op zee.

WACC - trapjesmodel Net op Zee (2)

- Voorstel van de ACM voor de komende reguleringsperiode
  - Vijf trapjes met leningen met een looptijd van tien jaar
    - Trapjes zijn 2016, 2017, 2018, 2019 en 2020
    - Jaarlaag 2016 wordt dus vervangen in 2026
  - Eerste investeringen dateren uit 2015/2016
  - Netbeheerder Net op Zee is in 2016 aangewezen

➤ *Wat vinden de KBG-leden van deze optie?*

Voorstel van de ACM: vijfjarig trapjesmodel met vijf jaarlagen uit 2016-2020 met leningen met een looptijd van tien jaar

In het voorstel wordt gebruik gemaakt van leningen met een looptijd van tien jaar, maar zijn er vijf trapjes. Deze vijf trapjes of jaarlagen betreft de jaren 2016 tot en met 2020. De logica hiervan is dat de netbeheerder op zee vanaf 2016 bestaat en de eerste investeringsuitgaven uit 2015/6 dateren. Dus vanaf die tijd heeft de netbeheerder van Net op Zee een vermogensbehoefte.

De keuze voor vijf jaar (dus 2016-2020) en niet zes jaarlagen (2016-2021) is dat de GAW van eind 2020 daarna niet stijgt, en dat het daarom niet logisch is extra financiering in dat jaar te veronderstellen (*). Als de ACM vijf jaarlagen gebruikt, van 2016-2020, die een looptijd van tien jaar hebben, dan zal pas in 2026 (het laatste reguleringsjaar) de jaarlaag uit 2016 geherfinancierd moeten worden. Dat zal door Brattle in de berekening verwerkt worden.

(*) Bij de andere netbeheerders is het natuurlijk ook zo dat de vermogensbehoefte wat betreft het bestaand vermogen niet stijgt in 2021. Maar daar moet in 2021 wel een oude jaarlaag geherfinancierd worden.

WACC – nominaal vs. reëel stelsel elektriciteit (1)

- GTS
  - In ontwerpmethodebesluit overgestapt naar het nominale stelsel
- Netbeheerders verzoeken om nominaal stelsel bij elektriciteit
  - Aanleiding zijn de grote investeringen die nodig zijn voor de energietransitie
  - Vergoeding die netbeheerders via de regulering ontvangen matcht met de nominale vergoedingen die netbeheerders aan vermogensverstrekkers betalen
  - De inflatievergoeding wordt niet meer naar achter geschoven in de tijd
  - Opbrengsten sluiten beter aan op de kosten

Tijdens de KBG-bijeenkomst van 25 mei 2020 heeft Netbeheer Nederland (NBNL) in een presentatie aangegeven voorstander te zijn om voor de regionale netbeheerders elektriciteit over te stappen van een reëel naar een nominaal stelsel. De aanleiding voor dit voorstel en de andere voorstellen die NBNL toen deed is de energietransitie en de grote investeringen die dit vergt. NBNL geeft aan dat bij het nominale stelsel de actuele vergoeding voor geïnvesteerd vermogen beter aansluit bij de werkelijke nominale kosten van geïnvesteerd vermogen. Als nadere toelichting noemt NBNL (a) dat netbeheerders nominale vergoedingen aan vermogensverstrekkers betalen, (b) dat een nominale WACC ervoor zorgt dat de vergoeding voor inflatie niet meer naar achteren in de tijd wordt verschoven, en (c) dat opbrengsten beter aansluiten op de kosten.

WACC – nominaal vs. reëel stelsel elektriciteit (2)

- Netbeheerders elektriciteit
  - Bij GTS daalt de benutting van het gasnet, waardoor toekomstige generaties (achterblijvers) onevenredig veel kosten zouden moeten dragen, die mede veroorzaakt zijn door vertrekkers. Door deze (en andere wijzigingen) is in reële termen sprake van stabielere tarieven.
  - Voor netbeheerders elektriciteit geldt deze reden niet.
  - Het reële stelsel draagt er bij elektriciteit juist aan bij dat de tarieven in reële termen stabiel zijn.
  - Er moet veel geïnvesteerd moet worden. Dit betekent, dat de vermogensbehoefte toeneemt. Dit betekent, dat er extra geleend moet worden en eventueel ook extra eigen vermogen aangetrokken moet worden.
  - Het verschuiven van inkomsten naar voren in de tijd is geen oplossing voor dit probleem.

Bij GTS heeft de ACM in het ontwerp methodebesluit gekozen om over te stappen naar het nominale stelsel:

150. Zoals hiervoor toegelicht moet de ACM een nominaal of een reëel stelsel kiezen voor de vergoeding van de inflatiecomponent in de vermogenskosten. Een argument om het reële stelsel toe te passen is het streven ervoor te zorgen dat de huidige netgebruikers in reële termen even veel betalen voor dezelfde dienstverlening als de toekomstige netgebruikers. Bij afnemend gasnetgebruik gaat dit argument niet langer op. Het reële stelsel leidt dan tot een situatie waarin een afnemend aantal netgebruikers de kosten voor de inflatievergoeding doordragen. Dit is ook te zien in figuur 3. De ACM concludeert daarom dat de toepassing van het reële stelsel leidt tot een verdeling van kapitaalkosten over de tijd die niet goed past bij het verwachte afnemend netgebruik.

151. De ACM concludeert dat het toepassen van een nominale WACC beter past bij afnemend gasnetgebruik. De nominale WACC bevat een inflatiecomponent. Dit betekent, dat de inflatievergoeding die vermogensverschaffers eisen voor het jaar t , direct via de vermogenskosten in het jaar t tot vergoeding komt en ten laste komt van de netgebruikers in jaar t . De GAW wordt tevens niet langer geïndexeerd vanaf het begin van de reguleringsperiode 2022-2026. Deze maatregel

zorgt voor een verdeling van kapitaalkosten over de tijd die beter past bij afnemend gasnetgebruik over de tijd.

Normaal gesproken zal het reële stelsel ertoe bijdragen dat de tarieven die huidige en toekomstige generaties betalen voor het gebruik van het net in reële termen ongeveer gelijk blijven. Maar in een situatie van een dalende benutting van het net, zoals bij GTS aan de orde is, is dat niet het geval.

Bij elektriciteit ligt dit anders. Er moet veel geïnvesteerd worden om de netten en de capaciteit van deze netten uit te breiden. Afnemers zullen in de toekomst veel meer capaciteit afnemen. In deze situatie zal het reële stelsel eraan bijdragen dat tarieven in reële termen stabiel zijn en dat huidige en toekomstige generaties in reële termen evenveel betalen voor hun capaciteitsgebruik.

De aanleiding van NBNL om te pleiten voor de overstap naar het nominale stelsel bij elektriciteit is de grote investeringsopgave die de netbeheerders elektriciteit hebben. De netten moeten flink uitgebreid worden en daarvoor moet veel geïnvesteerd worden. Dit betekent, dat de netbeheerders behoefte hebben aan kasgeld. Het verschuiven van inkomsten naar voren in de tijd, wat het gevolg is van een overstap naar het nominaal stelsel, is echter niet de juiste oplossing voor dit probleem. Als er zoveel geïnvesteerd moet worden in uitbreiding van de elektriciteitsnetten, dan zal de GAW en dus het geïnvesteerd vermogen toenemen. Dit betekent, dat de vermogensbehoefte toeneemt. Het is mogelijk dat het aantrekken van extra vreemd vermogen niet voldoende is om in deze vermogensbehoefte te voorzien. Dit betekent, dat netbeheerders extra eigen vermogen moeten aantrekken. Het verschuiven van inkomsten naar voren in de tijd is geen oplossing voor dit probleem.

Overige opmerkingen

Bij het reële stelsel wordt de inflatievergoeding geactiveerd in de GAW en in de loop van de tijd afgeschreven. Zolang deze inflatie geactiveerd is in de GAW vergoedt de ACM via de methode hiervoor de WACC.

In de KBG-bijeenkomst van 28 september 2020 is de regulering van RNB's gas (HOGAN) aan de orde gekomen. Daarbij is ook besproken dat de implementatie van een aantal mogelijke maatregelen op problemen stuit. Dat is ook het geval ten aanzien van een overstap naar het nominale stelsel. Het is niet duidelijk of deze problemen opgelost kunnen worden. De ACM gaat hierover nog in gesprek met de regionale netbeheerders. Voor TenneT zou een overstap op het nominale stelsel geen technische problemen opleveren.

WACC – nominaal vs. reëel stelsel elektriciteit (3)

- Voorstel van de ACM is om bij netbeheerders elektriciteit het reële stelsel te blijven hanteren.
- *Wat vinden de KBG-leden hiervan?*